

0.8 - Hodnocení

Známkování je zásadní věcí, protože většina studentů se učí hlavně kvůli známám. Touha po vědění je v dnešní době směšná, přijímačky daleko, ale to, zda Vás rodiče v pátek pustí na diskotéku, je viditelný a zásadní problém. Naprostá většina rodičů se pak spokojí se známkami a vůbec neřeší, zda známka něco vypovídá nebo, že si jejich děti za měsíc už nepamatují vůbec nic. Situace je to sice smutná, ale pomocí známek je možné manipulovat tím, co se studenti učí, protože zkrátka dělají to, co známkujete.

Po šesti letech známkování jsem dospěl k poměrně složitému a na čas náročnému systému, který se snaží tlačit studenty požadovaným směrem.

Udělují tři druhy známek:

Velké známky z velkých písemek na celou hodinu

se dávají ze čtvrtletek (které se nepíší pravidelně na konci čtvrtletí, ale vždy když se probere nějaký logický celek třeba planimetrie nebo goniometrie, přesto to vychází přibližně čtyřikrát do roka) a opakovacích písemek se sešitem (píše se kromě prváku vždy jedna za rok, většinou v září, studenti mají k dispozici vlastní sešity).

Tyto písemky motivují studenty k tvoření celkového přehledu a nejvíc vypovídají o tom, jak předmět doopravdy umí, protože vyžadují zvládnutí většího rozsahu (jako maturita, přijímačky nebo zkoušky na VŠ).

Normální známky z normálních písemek na půl hodiny

Píší se pravidelně přibližně jednou týdně, opět v závislosti na probírání látky (aby to logicky sedělo pohromadě), někdy i bez kalkulaček, vždy na půlhodiny (píšeme od poloviny hodiny do jejího konce, což jednak umožňuje přetahovat do přestávky a jednak polovinu hodiny probírat, protože po písemce studenty zajímají jenom výsledky a rozhodně ne nějaká nová látka).

Tyto písemky odpovídají normálnímu sbírání známek. Píšeme tak často proto, abych měl přehled o tom, co studenti umí, a hlavně abych je neustále nutil dávat pozor, protože většina dětí se učí jenom na písemku (v matematice s její návazností je to dost velký problém).

Znamínka za „aktivitu“

Dávám plusy i mínusy za různé věci.

Plusy dostanou studenti, kteří:

- spočítají celou sbírku nebo doporučený průběh z Petákové (k probírané látce řádově týdenního rozsahu na jednu normální písemku, ale někdy i na dvě připravuju k domácímu samostatnému počítání buď vlastní sbírku příkladů formátu A4 nebo vyberu doporučený průběh ze sbírky Jindra Petáková: Matematika – příprava k maturitě a k přijímacím zkouškám na vysoké školy – je to jediná učebnice, kterou po studentech požadují. Doporučený průběh se sestává z příkladů, které jsou v učebnici vždy uvedeny na konci každé hodiny. Samostatné počítání sbírek patří k většinové náplni cvičení, ale ve škole se to rozhodně stihnout nedá. Na toto počítání si děti berou zvláštní sešit, ve kterém příklady nosí na prohlédnutí)
- když správně vypočítají úvodní příklad v hodině (Na začátku některých hodin dávám krátký příklad, který studenti mají spočítat během zapisování do třídnice a který se týká něčeho z minulé hodiny. Po zapsání vyberu pomocí seznamu náhodných čtyři až pět studentů a opravím jim výpočet, dostanou buď plus (spočítáno správně maximálně s malou chybičkou), mínus (ani s tím nepohnuli) nebo nic (něco mají ale není to ono).

- za další dobrovolné aktivity podle vyhlášení nebo mimořádné úspěchy v hodině (plus se vyhlašuje v případě, že je potřeba vyřešit nějaký problém, něčeho si všimnout apod.)

Mínusy dostanou studenti, kteří neplní zásadní povinnost sledovat průběh výuky, konkrétně:

- při počítání v hodině se ukáže, že neumí některý z probraných červených čtverečků nebo některý z aktuálních modrých čtverečků (chyby z písemek se nepočítají, aby se studenti zbytečně nebáli, je to koneckonců jejich smůla, protože to pak mají špatně), případně prokáží totální neschopnost s pomocí sešitu řešit problém probíraný v předchozích hodinách a týkající se probírané látky
- nespočítají úvodní příklad a mají smůlu, že jim ho zkontroluju
- pokud byl na konci uplynulé hodiny zadán domácí úkol (dělám to velice zřídka) a oni ho ani nezkusí udělat

Opravování známek

Je diskutabilní záležitost, protože to přidělová práci a navíc to ve studentech podporuje pocit, že když se na něco vybodnou, tak se nic neděje (což je sice často pravda ve škole, ale ne v životě). Na druhou stranu to některé děti hodně motivuje a umožňuje to dostat do nich další informace a tím zabránit tomu, aby ztratili kontinuitu.

U obou druhů známek jsou možné dva druhy zlepšení známky:

- Oprava písemky znamená, že student přinese svoji písemku s opravou zapsanou v sešitě. Oprava obsahuje všechny příklady, které neměl správně, opsané s vyznačenou chybou a potom spočítané správně. Student musí umět vysvětlit, kde a proč udělal chybu a jak a proč to má být správně. Pokud to student umí, původní známku zlepším o půl stupně. Doba, kterou má student na přinesení opravy je omezena na dva měsíce v prváku a pak se zkracuje vždy o polovinu měsíce s každým ročníkem.
- Opravná písemka se píše většinou týden až dva po původní písemce (u čtvrtletek spíš později). Je to vlastně jen další varianta písemky, kterou si dotyčný chce opravit. Oproti normální písemce jsem tolerantnější k času (nechávám víc přetahovat) a studentovi se nemusí známka počítat. Pokud si opravku někdo napíše, stará známka se ruší a je nahrazena novou podle vzorce:

$$\text{nová známka} = \frac{\text{původní známka} + 2 \cdot \text{opravná známka}}{3} \quad (\text{jde v podstatě o jakýsi vážený průměr}).$$

Opravy mínusů se provádění podle toho, za co je student získal.

- Mínusy za rámečky se smažou studentovi, kteří spočte sbírku příkladů, speciálně vázanou k danému rámečku (jde tam o spoustu příkladů na jeho použití, které má za smysl jediné, aby ten, kdo to spočítal, dotyčný rámeček už nikdy nezapomněl)
- Mínusy za úvodní příklad nebo domácí úkol se mažou při spočítání celé sbírky nebo doporučeného průchodu Petákovou z dotyčné látky (samozřejmě student už nedostane plus).

Výpočet výsledné známky

Nejdříve se označí jasní propadlíci. Bez ohledu na ostatní výsledky propadají všichni, kteří:

- mají alespoň z jedné čtvrtletky horší známku než 4- (pokud dostane student z prvního termínu písemky 4- nemůže přinést opravu, ale může si napsat opravnou písemku. Opravných termínů na čtvrtletky občas bývá více, snažím se dát šanci každému, kdo bojuje)
- studenti, kteří mají více než 10 mínusů

Poté se spočítá vážený průměr ze známek, do kterého se velké písemky započítávají s trojnásobnou vahou. Hodnoty známek do průměru jsou v tabulce:

známka	1+	1	1-	1-2	2+	2	2-	2-3	a tak dál
hodnota	0,75	1	1,25	1,5	1,75	2	2,25	2,5	

Například se známek 1, 1-2, 3+, 1- a 2 ze čtvrtletky se počítá průměr takto:

$$\frac{1+1,5+2,75+1,25+3 \cdot 2}{7} = 1,79 \Rightarrow 2$$

Nakonec se zohlední počet plusů a mínusů. Odečtu počet znamínek od sebe. Podle velikosti rozdílu se snižuje (plusy) nebo zvyšuje (mínusy) spočtený průměr, viz tabulka

počet znamének	3	7	12	18	25
Změna průměru	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5

Ponechávám si ještě možnost upravit průměr o jednu desetinu libovolným směrem, dle vlastního uvážení, ale moc to nevyužívám.

Známku, získám zaokrouhlením podle matematických pravidel.

Slovní hodnocení

I když známky jsou přesně to, co studenti i rodiče chtějí, neinformují příliš dobře o tom, co student ve škole dělá a jak mu to jde (hlavně jak využívá své možnosti). Ve třídách, kde mám matematiku, se proto snažím psát slovní hodnocení (jednou za rok v červnu). Pokud se o to také pokusíte (stojí to hrozně času) doporučuju psát ho průběžně celý rok a dopisovat tam svoje postřehy a názory. Na konci roku to jenom rychle zkontrolujete a spojíte dohromady. Slovní hodnocení také připravuju na první třídní schůzku v prvním ročníku. Zde se snažím upozornit na chyby v učebních postupech.